

2011 -02- 21

DNR 5511 2010 8756 -

Länsstyrelsen i Stockholms län
Miljöprövningsdelegationen

Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Bemötande av yttranden och skrivelser avseende Skarpnäck Biogasanläggning – 5511-2010-8756

Vi inkommer här med bemötanden på yttranden och skrivelser avseende vår ansökan om miljötillstånd för biogasanläggning i skarpnäck.

Bemötandet har sammanställts med stöd av konsultfirman WSP och är bilagt som bilaga 1 till detta bemötande.

Linköping 2011-02-20

Swedish Biogas International

Peter Undén
VD

Bilaga 1: Bemötande

I denna skrivelse bemöter Swedish Biogas International (SBI) synpunkter och yrkanden i de yttranden och skrivelser som inkommit till Miljöprövningsdelegationen med anledning av SBI:s ansökan om tillstånd enligt 9 kap miljöbalken för produktion av biogas och biogödsel i Skarpnäck inom Stockholms stad. Handlingen är upprättad med stöd av konsultföretaget WSP.

Sammanlagt 35 yttranden har inkommit. Identiska eller likartade synpunkter förekommer i flera yttranden. Varje enskild framförd synpunkt har därför inte kommenterats var för sig. Bemötandet är heller inte heltäckande i det avseende att precis alla frågeställningar och synpunkter har kommenterats.

SBI har valt att utforma sitt bemötande på följande så sätt:

- inledningsvis behandlas de yttranden som inkommit från kommuner och myndigheter
- därefter bemöts och kommenteras övriga yttranden och skrivelser sammanhållet och per sakområde.

Kommuner och myndigheter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms stad

Nämnden tillstyrker SBI:s ansökan om tillstånd och framför i huvudsak följande:

Naturmiljö

Det är viktigt att intentionerna i bolagets gestaltningsprogram fullföljs och att bolaget i samråd med tillsynsmyndigheten genomför trädplanteringar och placerar ut död ved på tomten och utanför fastigheten. Åtgärderna bör genomföras på ett sådant sätt att spridningsvägarna för eklevande arter på sikt förbättras.

För att göra det tydligt i tillståndet bör dessa åtgärder anges som ett särskilt villkor. Nämnden lämnar följande förslag på villkor:

"Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten ta fram en detaljerad plan för grönkompensationsåtgärder i området. Åtgärderna ska sedan utföras inom två år efter att verksamheten tagits i drift."

SBI:s kommentarer

SBI har inget att invända mot att bolagets tillstånd förenas med ett villkor enligt nämndens förslag.

Buller

Enligt nämnden är de bullerreducerande åtgärder som föreslås i bolagets kompletterande bullerutredning motiverade att göra så att Naturvårdsverkets riktvärden kan innehållas så långt som möjligt. De åtgärder som åsyftas är dels ett väderskydd över uppgraderingsanläggningen som utformas på ett sådant sätt att ljudspridningen reduceras väster- och söderut, och dels isolering direkt på uppgraderingsanläggningen.

Miljönämnden godtar bolagets förslag att utforma bullervillkoret som ett prøvotidsvillkor och föreslår ett riktvärde på 45 dBA med en målsättningsnivå på 35 dBA. Nämnden anser att villkoret ska gälla i hela Flatens naturreservat eftersom ett av reservatets syften är att allmänhetens friluftsliv, rekreation och fritidsaktiviteter ska främjas.

SBI:s kommentarer

Bolaget har för avsikt att, i överensstämmelse med nämndens framförda synpunkt, genomföra de bullerbegränsningsåtgärder som finns redovisade i den kompletterande bullerutredningen.

SBI vidhåller att de av bolaget föreslagna villkoren, i ansökan respektive i efterföljande kompletteringar, bör gälla för det sökta tillståndet, d.v.s. att:

"Verksamheten, inklusive transporter inom verksamhetsområdet, ska bedrivas så att den inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än 45 dB(A) i de områden inom Flatens naturreservat som är planlagda för fritidsändamål och tillåten enstaka bebyggelse, det vill säga de områden som har beteckningen Yf i generalplan Gpl 5525B."

Bolaget vill understryka att det förvaltningen framför om syftet med Flatens naturreservat inte styrker att de delar av reservatet som ligger utanför den aktuella generalplanen uppfyller den definition av friluftsområde som anges i Naturvårdsverkets allmänna råd avseende buller från industriell verksamhet; Enligt den precisering som görs i Naturvårdsverkets remissversion av ett nytt allmänt råd ska med friluftsområde avses ett område där bakgrundsnyvån är låg och inga andra bullrande aktiviteter förekommer som t.ex. motorsportbanor, fritidsbåtstrafik eller skoterleder. Några låga bakgrundsnyvärden förekommer inte i de delar av Flatensreservatet som miljönämnden åsyftar. Tvärtemot har dessa områden oomtvistligt en hög bakgrundsnyvå.

Utsläpp till vatten

Miljönämnden anser att den planerade hanteringen av dagvatten är tillfredsställande.

Nämnden anser att det är viktigt att dagvatten som uppkommer på anläggningen hantearas så att mängden närsalter som går vidare till Ältasjön minimeras så långt det går och konstaterar att bolaget föreslagit ett prøvotidsvillkor för utsläpp och metoder för mätning av halt /mängd kväve och fosfor. Nämnden anser att det är bra att utsläppen till Ältasjön regleras i villkor.

SBI:s kommentarer

SBI har ingen annan uppfattning än miljönämnden om vikten av att begränsa utsläppen av näringsämnen till Ältasjön.

SBI noterar att nämnden anser att den dagvattenhantering, reglerad med de villkor som bolaget föreslagit, är tillfredsställande. Bolaget tolkar det som att nämnden anser att miljöbalkens krav på hänsyn och försiktighetsmått, beaktat föreskriven rimlighetsavvägning, är tillgodosedda.

Luktölägenheter

Nämnden anser att anläggningen bör utformas på ett sätt att risken för luktstörningar minimeras.

Vidare framför nämnden att villkor nr 17 i ansökan är tillräckligt för att ge tillsynsmyndigheten möjlighet att ställa krav på luktreducering och åtgärder i händelse av luktstörningar.

SBI:s kommentarer

SBI anser att anläggningen, i överensstämmelse med nämndens synpunkt, har utformats för att minimera risken för luktstörningar. Biogasproduktionen sker i slutna tekniska system och all lagring av råvaror sker i slutna behållare. Sannolikheten för att luktölägenheter ska uppstå vid anläggningen är synnerligen låg.

Bolagets syn på villkor nr 17 överensstämmer med vad miljönämnden framför.

Metanutsläpp

Nämnden anser att det är mycket viktigt att minimera metanläckaget vid biogasproduktionen eftersom metan är en mycket potent klimatgas.

Vidare anser nämnden att det villkor som bolaget föreslagit för att reglera tillåten mängd metanslip bör skärpas så att det bättre speglar vad som är tekniskt möjligt. Som villkor föreslås att ett läckage på högst 0,5 % rågas ska tillåtas som riktvärde.

SBI:s kommentarer

Genom att producera och använda biogas som drivmedel minskar samhället klimatpåverkan. Som framgår av ansökan är klimatnyttan av biogasproduktionen betydande trots att ett visst mått av läckage alltid förekommer i produktionskedjan. I Skarpnäck sker detta läckage enbart vid uppgraderingsanläggningen då SBI avser att investera i gastäta tak till biogödselbrunnen, något som är mycket ovanligt vid andra biogasanläggningar. Ambitionen från bolagets sida är självklart att inom teknisk-ekonomiska rimliga ramar alltid minimera all typ av metanläckage.

Det förslag på villkor som SBI lämnat i sin ansökan avseende metanläckage speglar både vad som är tekniskt möjligt och vad som är miljömässigt motiverat. Villkor ska föreskrivas och utformas utifrån de behov som föreligger, beaktat vad som är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. SBI vidhåller följaktligen att tillståndet för verksamheten bör förenas med ett villkor som motsvarar det som bolaget föreslagit.

Kommentar: Bolaget har antagit att det som nämnden anger som "rågas" egentligen avser "den ingående mängden metan i producerad mängd rågas" i paritet med vad som bolaget har föreslagit ska regleras i villkor.

Miljö- och byggnadsnämnden, Nacka kommun

Nämnden tillstyrker SBI:s ansökan om tillstånd. För att tillståndet ska kunna medges enligt bolagets ansökan yrkar nämnden på att tillståndet ska förenas med fyra villkor avseende utsläpp till vatten och ett villkor avseende luktolägenheter.

Utsläpp till vatten

Nämnden föreslår att tillståndet förenas med följande fyra villkor, i yttrandet benämnda A, B, C och D:

"Vid en analys av oljeindex, bör halten olja inte vara högre än 0,1 mg/l i utgående vatten. Som analysmetod bör SS-EN ISO 9377-2 eller motsvarande standardiserad metod användas."

"Halten kväve i utgående dagvatten får överstiga områdets bakgrundsvärde med maximalt 2,0 kg/år. Prövotidsvillkor i form av riktvärden bör gälla under 1 år, därefter bör ett begränsningsvärde fastställas."

"Halten fosfor i utgående dagvatten får överstiga bakgrundsvärdet med maximalt 0,47 kg/år. Prövotidsvillkor i form av riktvärden bör gälla under 1 år, därefter bör ett begränsningsvärde fastställas."

"För att öka reningseffekten i den östra nedre invallningen ska diket ha en meanderande form."

SBI:s kommentarer

SBI föreslår i enlighet med vad som meddelats tidigare att tillståndet förenas med villkor om att oljeavskiljare ska vara installerad och övervakad med larm som varnar vid bristande funktion. SBI vidhåller att något särskilt villkor avseende halt av utgående olja inte är lämpligt med avseende på svårigheten i att kontinuerligt mäta dels så låga utsläppshalter, dels med avseende på svårigheten att mäta då vattenflödet ofta är ringa eller noll.

SBI har inget att erinra mot vad nämnden föreslår avseende halter för utsläpp av kväve respektive fosfor via dagvatten. Prövotiden bör dock vara utsträckt till två år. Ett år är för kort tid för att det nödvändiga utformningsarbetet ska kunna fullföljas. Under prövotiden ska metoder för mätning och rapportering hinna utformas tillsammans med tillsynsmyndigheten och reningsfunktionen på hela dagvattenhanteringen samt halterna av kväve i utgående dagvatten verifieras.

SBI har åtagit sig att i samråd med tillsynsmyndigheten ge det aktuella diket en meanderande form och anser därför att detta inte behöver regleras i form av ett villkor.

Luktolägenheter

Nämnden föreslår att tillståndet förenas med följande villkor, i yttrandet benämnt E:

"Luktolägenheter ska utredas och åtgärdas snarast. Utredning om möjliga åtgärder ska vidtas inom en arbetsdag efter det att problemet uppmärksammas. Klagomål på luktolägenheter ska omgående rapporteras till tillsynsmyndigheten."

SBI:s kommentarer

SBI noterar inledningsvis att tillsynsmyndigheten anser (enligt ovan) att villkor 17 i ansökan är tillräckligt i den utformning som bolaget föreslagit.

SBI har i princip inget emot att villkoret förtydligas i linje med Nackas önskemål. Det bör dock observeras att den villkorsutformning som nämnden här föreslår saknar ett tydligt ansvarsutpekande och att det därmed i det avseendet är mer otydligt än bolagets ursprungsförslag.

SBI vill samtidigt upprepa vad som tidigare anförts att villkoret bör utformas som ett provotidsvillkor. Provotiden bör vara två år och bolaget ska under denna tid, tillsammans med tillsynsmyndigheten, utforma lämpliga metoder för mätning, utredning och rapportering, liksom förslag på villkorets slutliga utformning.

Storstockholms Brandförsvär

Riskvärdering

Brandförsvaret undrar hur risker som värderats upp till sannolikhet 2- konsekvens 1 och/ eller sannolikhet 1- konsekvens 2 kan anses tolerabla så att riskreducerande åtgärder inte behöver vidtas.

SBI:s kommentarer

De kriterier som använts för jämförelse vid riskvärdering är de formulerade av IPS (referens 44 i rapporten), enligt vilka omnämnda risker enskilda kan betraktas som tolerabla. I en övergripande bedömning görs av förklarliga skäl ingen jämförelse med kvantitativa acceptanskriterier, eftersom en sådan jämförelse förutsätter en detaljerad analys.

Riskbedömningen som upprättas är övergripande. Enligt figur 1 i rapporten avser den vara underlag för samråd med den samrådsrets som länsstyrelsen funnit lämpliga. Den övergripande riskbedömningen utgör underlag för länsstyrelsen att bedöma omfattning och detaljeringsgrad av hur även riskfrågan belysts. Bolaget anser att projektets övergripande riskbedömning är tillräcklig då denna inte ifrågasatts vid samråd eller i samband med att myndigheterna efter inlämnad tillståndsansökan kunnat begära kompletteringar av ansökan. Detta har ej skett. SBI:s och WSP:s bedömning är, utifrån den övergripande analysen, att det inte finns påtagliga skäl att gå vidare med en mer detaljerad bedömning.

De angivna konsekvensklasserna (1 och 2) skulle ge riskbidrag noll i en detaljerad riskbedömning med tillämpning av kriterier för individrisk och samhällsrisk, eftersom dessa endast fokuserar på omkomna, inte skadade. Händelser som enbart medför skada med låg sannolikhet bedöms därför vara acceptabla till förmån för sådana som ger större riskbidrag.

Avåkning från Flatenvägen

För att minska risken att avåkning från Flatenvägen påverkar anläggningen föreslås plantering av trädrad. Brandförsvaret undrar om denna åtgärd är tillräcklig innan träden växt och blivit tillräckligt kraftiga för att fylla denna funktion.

SBI:s kommentarer

Plantering av en trädrad är en åtgärd som ändå kommer att vidtas och som till viss del, i kombination med låga hastigheter på vägen, är riskreducerande. Temporärt avåknings-skydd under trädradens tillväxt bedöms inte vara nödvändigt.

Självantändning i silo och silobrand

Åtgärder för att förhindra självantändning av spannmål i silo och åtgärder för att kunna släcka silobrand önskar brandförsvaret redovisning av.

SBI:s kommentarer

Endast lagringstorr spannmål kommer att lagras i spannmålssilon vilket i sig förebygger att varmgång och självantändning uppstår. SBI kommer att tillse att mätning av TS-halt på levererad spannmål sker innan leverans samt ställa krav på att denna halt håller minst 85 %, dvs lagringstorr.

Spannmål i spannmålssilo på anläggningen kommer att omsättas frekvent och således minska riskerna för varmgång och självantändning. Omsättning kommer att ske minst sex gånger per år och silo.

Åtgärder för att förhindra självantändning av spannmål i silo utgörs vidare av interna rutiner som formuleras av verksamhetsutövaren. Som anges i riskbedömningen förutsätts att anläggningen utformas enligt MSB:s och Energigas Sveriges föreskrifter, vilka bl.a. avhandlar avstånd till intilliggande bebyggelse och infrastruktur. En eventuell brand i silo bedöms inte utgöra någon påtaglig fara för omkringliggande bebyggelse. Åtgärder för släckning av eventuell silobrand och framtagande av en insatsplan hanteras i samarbete med räddningstjänsten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

Myndigheten har i detta skede valt att avstå från att yttra sig.

SBI:s kommentarer

SBI noterar att MSB inte funnit anledning att vidareutveckla eller komplettera vad myndigheten tidigare framfört, d.v.s. att om bolaget arbetar i enlighet med EGN 09 garanteras att relevanta aspekter (avseende skydd mot brand och explosion etc) hanteras på ett fullgott sätt och att anläggningen därmed ska anses vara säker.

Föreningar och enskilda

Lokaliseringen

Flera enskilda och föreningar framför kritik mot den valda lokaliseringen och den lokaliseringsutredning som ligger till grund för platsvalet.

Enligt exempelvis *Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening* är lokalisering olämplig och föreningen förespråkar en lokalisering vid E4 eftersom råvarorna kommer västerifrån via E4:an. Föreningen Rädda Ältasjön – FRÄS anser bl.a. att lokaliseringsstudien ej beaktat naturreservaten Flaten och Nacka, samt Natura 2000 området nedströms. Leif och Gerd Marthon anser att lokalisering inte har utretts enligt kraven i MB 6:2 eller 6.12. Även *Nackalistan* anser att lokaliseringsutredningen inte är tillfyllest. *Claes Samuelsson* förordar en lokalisering närmare Nynäshamn. *Ann-Catrine* och *Lars Lewander* liksom *Eva* och *Torsten Fransson* framför bl.a. att ett kort avstånd till råvaran borde ha värderats högre. Sammanfattningsvis är de huvudsakliga argumenten mot lokaliseringsstudien följande:

- Man har inte tagit hänsyn till närheten till naturreservaten, man beskriver inte den påverkan som utsläpp från verksamheten kommer att få på naturreservaten.
- Detaljplanen har ej vunnit laga kraft vilket varit ett kriterium i lokaliseringsstudien.
- Man har bara tittat på lokaliseringsalternativ i Stockholm och Huddinge kommuner, man bör hitta en lokalisering i närheten av E4, där har inga alternativ studerats.
- Anläggningen ligger långt från råvarorna - transportavstånden långa.
- Boverket rekommendationer om skyddsavstånd säger minst 500 meter för en avfallsanläggning, man klassificerar om anläggningen till en anläggning som kan jämföras med betongindustri, kafferosteri där skyddsavståndet är 200 m enligt Boverket.

SBI:s kommentarer

Bolaget anser att lokaliseringsstudien uppfyller de krav som ställs på underlag inför en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Samtliga lokaliseringar som har kunnat lokaliseras har utretts och värderats med utgångspunkt i miljöbalkens olika rekvisit. Några kompletteringskrav avseende lokaliseringsstudien har heller inte framställts av vare sig tillsynsmyndigheten eller prövningsmyndigheten. I det följande ger bolaget en mer ingående förklaring utifrån de fem ovanstående punkterna.

Närheten till naturreservat och Natura 2000-område, påverkan på naturreservaten

Föreslagen lokalisering av biogasanläggningen ligger i nära anslutning till skyddsvärda områden som naturreservat och Natura 2000-område. Enligt miljöbalkens 7 kap. är det förbjudet att utan tillstånd bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden. Av betydelse är inte var verksamheten eller åtgärden bedrivs eller vidtas, avgörande är istället den effekt den kan få på ett Natura 2000-område. En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en sådan tillståndsansökan.

SBI har ansökt om miljötillstånd för miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken 9 kap. och uppfyller därmed kraven ovan. I ansökan framgår vilka miljökonsekvenser den tänkta biogasanläggningen har. Bedömningen är att verksamheten inte riskerar att påverka naturmiljön i närliggande naturreservat eller Natura 2000-områden på ett betydande sätt om föreslagna skyddsåtgärder vidtas. Skyddsåtgärder föreslås bland annat för att minska risken för lukt- och bullerstörningar samt för att minska risken för utsläpp av gödande ämnen till kringliggande vattendrag. Lokaliseringsutredningens bedömning att Skarpnäck är en mindre fördelaktig lokalisering med avseende på skyddsvärda områden är korrekt eftersom anläggningen ligger i anslutning till både naturreservat och Natura 2000-område, men närhet utgör inget hinder för att miljötillstånd ska kunna beviljas. Samma frågeställning med närhet till olika skyddsvärda områden gäller för övrigt samtliga bedömda platser som värderats i lokaliseringsstudien.

Detaljplanen har ej vunnit laga kraft

I lokaliseringsutredningen finns planförhållanden och markanvändning med som en bedömningskriterie. Bedömningen fördelaktig lokalisering ges områden där befintlig eller pågående detaljplanering pekar ut området för industriverksamhet. Alternativt områden som pekas ut som lämplig för industriverksamhet i översiktsplan.

Skarpnäckslokaliseringen är i Stockholms stads översiktsplan från 2010 utpekad som ett område för stadens tekniska försörjning. Den nya detaljplanen som antogs av Stockholms stad 2010-05-12, men som sedan blivit överklagad, anger att en biogasanläggning får uppföras inom planområdet. Den tidigare detaljplanen angav också att området kunde användas för industriellt ändamål, då i form av solfångare för värmeproduktion.

Man har bara tittat på lokaliseringsalternativ i Stockholm och Huddinge

Processen att hitta och utvärdera olika lokaliseringar för biogasproduktion i Stockholmsområdet har pågått under flera år. Möjliga platser har identifierats i Stockholms, Täby, Sigtuna, Huddinge, Haninge och Botkyrka kommuner. Ett antal av dessa har avförts på grund av att de inte uppfyllt de grundläggande förutsättningarna tillgänglig yta, planläggning för annan verksamhet och avstånd till gasnätet (vid avstånd längre än 5 mil till gasnätet bedöms inte ändamålet med anläggningen kunna uppfyllas). Några av de avförda lokaliseringarna har legat i andra kommuner än de ovan nämnda, men fortfarande i Stockholms län. De lokaliseringsalternativ som kvarstår och som beskrivs mer noggrant i lokaliseringsstudien är Brista, Hagby, Vårsta, Sofielund, Skarpnäck och Skrubba.

Anläggningen ligger långt från råvarorna

I en lokaliseringsutredning bedöms alternativen utifrån ett flertal kriterier. De kriterier som beaktats i denna utredning är planförhållanden och markanvändning, närhet till bostäder, skyddsvärda områden, vägnät och trafik, avstånd till biogasnät samt avstånd till jordbruksmark. En sammanfattande bedömning har därefter gjorts. Avståndet till råvaror och jordbruksmark har inte ensamt varit styrande i valet av lokalisering. Sammantaget bedöms flera av de studerade lokaliseringarna vara lämpliga för en biogasanläggning. Platser där det redan idag bedrivs avfallsverksamhet kan ur hushållningsperspektiv anses som mer lämpliga för en biogasanläggning med matavfall som råvara.

Boverkets rekommendationer om skyddsavstånd

Boverket har gett ut rekommendationer om skyddsavstånd till bostäder för olika typer av verksamheter (Allmänt råd 1995:5). För avfallsanläggningar såsom komposteringsanläggningar, deponier, förbränningsanläggningar och omlastningsstationer rekommenderas ett skyddsavstånd till bostäder om 500 meter.

Avståndet är rekommenderat med avseende på störningar som uppstår vid olika anläggningstyper. För förbränningsanläggningar uppges exempelvis buller vara den dimensionerande faktorn. Lukt omnämns som särskilt problematiskt vid hantering av slam från avloppsreningsverk och latrin. De anläggningar som åsyftas i Boverkets Allmänna råd är i allt väsentligt öppna konstruktioner där avfallet exponeras fritt. Som åtgärd för att minska luktolägenheter från avfall rekommenderas "snabbtäckning".

De råvaror som kommer att användas i Skarpnäck är inte jämförbara med sådant starkt luktande avfall som omnämns i de Boverkets vägledning. Transporterna till anläggning kommer dessutom att ske med täckta fordon och anläggningen har en sluten hantering av allt inkommande råmaterial. Jämförelser har därför gjorts med annan industri av liknande karaktär som den tänkta biogasanläggningen.

Enligt avfallsförordningen så klassificeras ett flertal av de jordbruksgrödor som är tänkta att användas som avfall. Dessa kan dock inte jämföras med hushållsavfall, än mindre med avloppsslam, när det gäller risk för t ex luktstörningar. Likväl är de klassade som avfall. Därmed är det nödvändigt att miljötillstånd söks för avfallsklassade råvaror även om huvuddelen av dessa kommer att utgöras av jordbruksgrödor. Inte heller det avfall som kommer från industrin är jämförbart med den typ av avfall som avses i Boverkets allmänna råd. Vegetabiliska biprodukter som t ex bryggerirester kan inte jämföras med t.ex. slakterirester avseende risken för störningar och miljöproblem.

Några förtydliganden angående utgångspunkter för valet av plats

Med anledning av de kommentarer som lämnats med hänvisning till den tabell som återfinns i lokaliseringsstudien bör förtydligas att de olika parametrarna givetvis inte har exakt samma tyngd och att en enkel addering därför inte är möjlig.

Enligt miljöbalken 3 kap 1 § gäller att "mark- och vattenområden skall användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov". I denna hushållningsprincip ligger bl.a. att platser inte ska tas i anspråk för en verksamhet om det uppenbart att det långsiktigt är mer fördelaktigt att där lokalisera andra verksamheter. Speciellt att beakta i detta fall har varit behovet av en fortsatt utbyggnad av fler biogasanläggningar i regionen, varav vissa kommer att kräva ett stort avstånd till bebyggelse. Detta är en väsentlig aspekt som har behandlats i lokaliseringsutredningen och beaktats vid bolagets slutliga val av plats.

Verkställighetsförordnandet

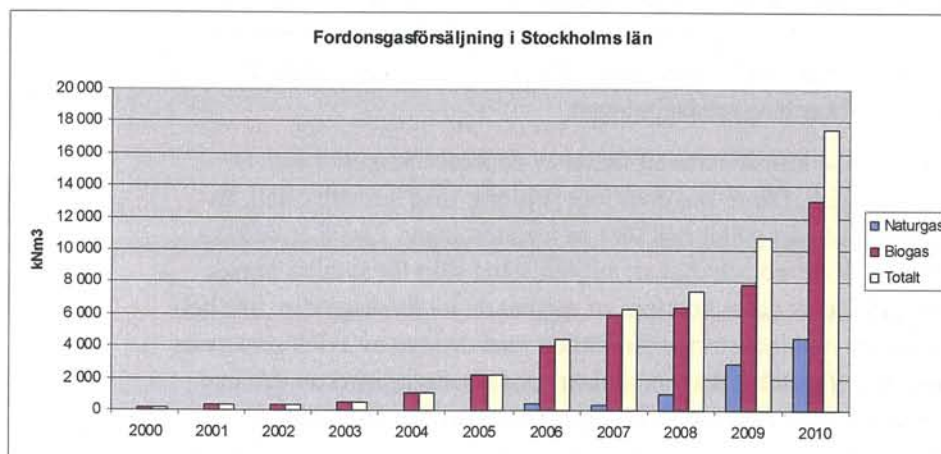
Enligt bl. a. Leif och Gerd Marton, Samfälligheten Spettet, Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening, Ältens Fiskeklubb och Föreningen Rädda Ältasjön bör bolagets sökta

verkställighetsförordnande inte beviljas. Som motiv framförs i huvudsak att de åtgärder bolaget avser genomföra ger irreversibla skador och att det föreligger risk för förhöjda kväveutsläpp till sjösystem och Natura 2000-område.

SBI:s kommentarer

Såväl Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholms Stad som Miljö- och byggnadsnämnden i Nacka kommun anser att tillstånd kan ges. Ingen myndighet har heller begärt komplettering av lokaliseringsstudien eller framfört synpunkter på lokaliseringsstudien.

Behovet av anläggningen är dessutom mycket stort. Efterfrågan på fordonsgas i Stockholm stiger kraftigt. Försäljningen ökade med 63 % från 2009 till 2010. Såväl regeringen, landstinget (genom SL) och Stockholms kommun har upprepade gånger framfört tydliga önskemål om ökad biogasproduktion för att försörja fordonsmarknaden med förnybara drivmedel annars klaras inte miljömålen.

Då myndigheterna bifaller att tillstånd ges samt att behovet av anläggningen är mycket stort bör verkställighetsförordnande kunna ges. SBI hänvisar i övrigt till de skäl som anförts i tillståndsansökan avseende behovet av verkställighetsförordnande.

De irreversibla skador som åsyftas i yttrandena är bortsprängning av berg på industritomten. Bortsprängningen görs för att skapa en tillräckligt stor plan yta och för att sänka markens höjdläge. Frågan om markytans höjd provas inom ramen för den detaljplan som Staden upprättat och som nu provas i högre instans. En nedschaktning till denna nivå utgör en förutsättning för att byggnader och byggnadsverk på platsen ska kunna få en ändamålsenlig höjd och bestämmelsen gäller oberoende av SBI:s tillstånd.

De framförda synpunkterna att risken för kväveutsläpp till recipient under byggskedet bör ses som hinder för ett verkställighetsförordnande står i stark kontrast mot att tillsynsmyndigheten i sitt yttrande anser att *den planerade hanteringen av dagvatten är tillfredsställande*. Tillståndsbeslutets villkor för byggverksamheten kommer att garantera att utsläppen under byggskedet är godtagbara - och lika - oavsett om verksamheten påbörjas innan eller efter det att tillståndsbeslutet vunnit laga kraft. Se även bolaget kommentarer nedan under rubriken *Byggskedets miljöpåverkan*.

Byggskedets miljöpåverkan

I ett antal skrivelser behandlas frågor som rör anläggningens byggskede och då framför allt de markarbeten som behöver göras. Föreningen *Rädda Ältasjön* ställer t.ex. frågor om hur ska schaktmassor ska placeras och var krossmaskinen ska stå? Föreningen påtalar också att i MKB står att 160 000 ton bergmassor skall krossas, medan ansökan avser 90 000 ton. Föreningen vill vidare ha begränsade arbetstider och kontrollprogram för vibrationer i samband med sprängning, införda som villkor i tillståndsbeslutet. Kontrollprogram för dagvattnets omhändertagande och rening under byggskedet efterlyses.

Samfälligheten Spettet menar att allt dagvatten under byggskedet ska ledas till avloppsnätet och för fram, med ansökan likalydande, villkor om bränslehanteringen under byggskedet, avseende s.k. farmartankar.

SBI:s kommentarer

Det exakta genomförandet av byggverksamheten är i dagsläget inte klarlagd. Placeringen av krossaggregatet är t.ex. en fråga som till del bestäms av vad som är produktionsmässigt effektivt. Av ansökan framgår dock att lagringen av krossmassor kommer att ske i fastighetens östra del.

Angående de olika uppgifterna i MKB och ansökan om mängden krossat berg vill bolaget klarlägga att uppgifterna i MKB avser den totala mängd berg som behöver sprängas och krossas vilket skall vara 160 000 ton. Vidare tydliggör Bolaget att hänvisningen som görs i ansökan avser villkoren, inte mängderna, som ges i det numera inaktuella tillståndet om tillfällig krossverksamhet.

Vilka störningar som tillåts uppstå under byggskedet regleras i villkor i tillståndsbeslutet. Om det visar sig att de av något skäl skulle behöva kompletteras kan tillsynsmyndigheten utfärda förelägganden med ytterligare restriktioner. De villkor som bolaget har föreslagit för byggskedet motsvarar som nämnts ovan de som tillsynsmyndigheten föreskrev i samband med en tidigare, numera inaktuell, anmälan av krossverksamheten.

Bolaget bedömer att det inte av miljöskäl behövs någon reglering av arbetstiderna. Detta eftersom bullret från arbetsplatsen, enligt villkor 10, inte kommer att överskrida Naturvårdsverkets rekommendationer. Naturvårdsverkets rekommenderade riktvärden är differentierade med avseende på såväl veckodag som tid på dygnet.

Enligt villkor 24 ska ett kontrollprogram för byggskedet upprättas avseende buller, utsläpp till vatten m m. SBI anser att det av flera skäl är olämpligt att avleda allt dagvatten till det kommunala avloppsnätet och hänvisar i övrigt till att tillsynsmyndigheten i sitt yttrande anser att den nu planerade hanteringen av dagvatten är tillfredsställande.

Naturmiljö

Flera enskilda och föreningar t.ex. *Lars Gustavsson* och *Pia Bexell*, *Monica* och *Göran Sander*, *Lina* och *Thorbjörn Olsson* framför att växt och djurlivet i Ältasjön och i de två naturreservaten kan lida allvarlig skada. Även *Torsten Johansson* är oroad över att områdets växt och djurliv kan ta skada. Föreningen *Rädda Ältasjön* pekar på bl.a. betydel-

sen av att den anslutande gasledningen inte förläggs så att den bevarade ekkorridoren påverkas.

Den påverkan som befaras från biogasverksamheten är av olika slag, MCK Dalton anser att avgasutsläpp från transportfordon kan komma att påverka områdets växt och djurliv. Andra, t.ex. *Föreningen Rädda Ältasjön* och *Nackalistan* pekar på att gödande ämnen i dagvattenutsläpp kan komma att påverka olika biologiska värden i Ältasjön och i nedströms liggande Natura 2000-område. *Rädda Ältasjön* befarar bl.a. att ökad tillförsel av kväve och fosfor minskar livsförutsättningarna för citronfläckad kärrtrollslända samt bred paljettdykare.

SBI:s kommentarer

När det gäller påverkan på områdets ekmiljöer hänvisas till vad som ovan framförts med anledning av tillsynsmyndighetens yttrande (MHN i Sthlm). Tilläggas kan att denna ansökan inte avser gasledningen. Ledningens exakta lokalisering kommer att prövas i annan ordning, huvudsakligen genom kommunal lovgivning.

Att avgaser från biltrafik påverkar vegetationen närmast vägen är väl känt. Även de fordon som ombesörjer SBI:s transporter kommer att bidra till en sådan påverkan. I miljökonsekvensbeskrivningen görs bedömningen att transporterna till och från anläggningen ger ett försumbart tillskott och att miljökvalitetsnormer för luft inte kommer att överskridas.

När det gäller den påverkan på växt- och djurliv som utsläppen av dagvatten skulle kunna ge upphov till har bolaget följande kommentar: Det bidrag av gödande ämnen som det renade dagvattnet från industritomten ger till Ältasjön är ytterst begränsat. Den sammantagna mängden tillförda gödande ämnen t.ex. från villaträdgårdar och trafikytor påverkar dock otvivelaktigt sjöns biota. Företaget har därför under samrådsprocessen erbjudit sig bidra till en förbättring av sjöns näringsstatus genom att skörda vattenlevande växter.

Någon detekterbar påverkan från dagvattenutsläppens näringsämnen nedströms Ältasjön kommer inte att uppstå. Risken är försumbar att denna marginella näringstillförsel där ska förorsaka en betydande påverkan på miljön eller skada de livsmiljöer som skyddats i Natura 2000-området. Inte heller kan de misstänkas ge upphov till störningar som kan försvåra bevarandet av skyddade arter.

Utsläpp till luft

Bostadsrättsföreningen Loopingen liksom, *Bostadsrättsföreningen Rollen* befarar att det kan uppstå utsläpp av giftigt svavelväte. *Sten Fogelström* är orolig för de stora utsläpp av koldioxid som anläggningen medför. *Fogelström* befarar att det kan resultera i höga halter av koldioxid över Ältasjöns yta eftersom gasen är tyngre än luft och att den därmed skulle ansamlas i denna lågpunkt.

SBI:s kommentarer

Anläggningen kommer att ge vissa utsläpp till luft vilka redovisas i miljökonsekvens-

beskrivningen. Utsläpp med sådan giftverkan som skribenterna befarar kan däremot inte uppstå.

Det stämmer att koldioxid har negativ påverkan på människans hälsa vid höga koncentrationer. Dock är det i praktiken bara ett problem i slutna utrymmen. När koldioxid släpps ut i utomhusluft sker en omblandning mycket snabbt och koncentration sjunker till helt ofarliga nivåer. Någon risk för ansamling av ohälsosamma mängder koldioxid över Ältasjön föreligger inte.

Luktolägenheter

Ett mycket stort antal enskilda och föreningar har framfört synpunkter, frågor och yrkanden avseende luktolägenheter. Flera befarar att deras möjlighet till utevistelse kan komma att begränsas, att naturupplevelser riskerar att förfelas eller att deras boendemiljö kommer att försämrats och att husen därmed minskar i ekonomiskt värde. *Rebecca och Daniel Olsson* är exempelvis oroliga för att det ska lukta svavel från fabriken och att det bl.a. ska leda till en värdeminskning av deras fastighet. Även *Carolina Degerkvist* är orolig för giftig svavelvätelukt och därmed minskat värde på sin bostadsrätt.

Ytterligare andra som framfört synpunkter är bl.a.: *Lina och Thorbjörn Olsson, Robert Book, Magnus Sandberg, Håkan Jansson, Calle Smolsky, Carina Eriksson Hild m.fl. boende på Tåtorpsvägen, Christian Lindenskaug, Tomas Svärd, Lars Gustavsson och Pia Bexell, Monica och Göran Sander, Sten Fogelström, Torsten Johansson, Nacka listan och MCK Dalton*. I många fall hänvisas till de luktolägenheter som förekommit vid SBI:s anläggning i Örebro.

SBI:s kommentarer

Vid användning av vegetabilier som råvara är risken för luktstörningar minimal. Substraten vid anläggningen är enbart vegetabiliska. Endast gastät lagring eller slutna hantering av substrat planeras. Metanutsläpp minimeras genom slutna system och hålls inom hårt ställda produktionskrav (<0,5 %).

Svavelväteutsläpp är i det närmaste obefintliga och långt under detektionsgräns på mätinstrument. All ventilationsluft från anläggningen kommer att renas i filter med aktivt kol. Tre stycken aktiv kolfilter kommer att installeras i syfte att ha god redundans samt möjliggöra byte av aktivt kol och service utan att störningar uppstår.

Anläggningen har utformats för att minimera risken för luktstörningar. Anläggningen biogasproduktion sker i slutna tekniska system och all lagring av råvaror sker i slutna behållare. Händelsen i Örebro där råvaror lagrades för länge utomhus under en period med mycket regn kan således inte inträffa vid denna anläggning.

Bolaget bedömer sannolikheten för att luktolägenheter ska uppstå vid anläggningen som synnerligen låg. Se även bolagets kommentarer ovan angående Boverkets rekommenderade skyddsavstånd under rubriken *Lokaliseringen*.

Buller

Synpunkter på buller från anläggningen har framförts av bl.a. *Lars Hoflin, Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening; Föreningen Rädda Ältasjön; Ältasjöns Fiskevårdsområdesförening, Ältens Fiskeklubb och Samfälligheten Spettet.*

Föreningen Rädda Ältasjön är bl.a. oroliga för att trafikbuller ska reflekteras av vallen vid Tyresöleden och anläggningens fasad ut mot Ältasjön. Flera av föreningarna menar också att särskilda begränsningsvärden för buller från anläggningen nattetid ska fastställas. Industribuller över naturreservat och Ältasjön ska ej få överstiga 35 dB(A) kvällar och framför exempelvis fiskeklubben liksom *Sten Fogelström. Samfälligheten Spettet* yrkar på att bullervillkoret ska utformas så att verksamheten inte får förorsaka ekvivalent buller över 45 dB(A) vare sig i planlagt område inom Flatens naturreservat eller i närliggande bostadsområden i Älta.

SBI:s kommentarer

Bolaget har för avsikt att vidta de bullerbegränsande åtgärder som är miljömässigt motiverade, tekniskt möjliga och ekonomiskt rimliga. Att verksamheten bedrivs på ett sätt som i vederbörlig omfattning begränsar bullerspridningen till omgivningen bör enligt bolagets uppfattning säkerställas med villkor. Angående bullervillkorens utformning och innehåll hänvisas till bolagets bemötande ovan av tillsynsmyndighetens (MHN i Stockholm) synpunkter. Något behov av begränsningsvärden för buller vid bostäder finns inte då ljudnivåerna vid exempelvis bostadsområdena i Älta kommer att ligga långt under vad som motiverar sådana försiktighetsmått.

Tilläggas kan att bolagets verksamhet kommer att pågå dygnet runt och generera i stort sett samma ljudemissioner natt som dag då den huvudsakliga bullerkällan är gasuppgaderingen. Förutsättningarna för att ansätta särskilda villkor för nattbuller föreligger således inte.

Utsläpp till vatten

Nackalistan, Lina och Thorbjörn Olsson, Lina och Thorbjörn Olsson, Sten Fogelström, Lars Gustavsson och Pia Bexell, Tomas Svärd, Torsten Johansson, Monica och Göran Sander m.fl. framför synpunkter på företagets utsläpp av dagvatten. *Carina Nihlén* påpekar t.ex. att många villaägare tar vatten ur sjön för att bevattna sina trädgårdar och är orolig för att föroreningar därmed sprids.

Samfälligheten Spettet anser att allt dagvatten ska ledas till kommunalt avlopp. För att förebygga olyckor där kemikalier skulle kunna nå Ältasjön eller grundvattnet föreslår samfälligheten ett flertal restriktioner.

SBI:s kommentarer

SBI hänvisar till vad bolaget framfört angående utsläpp till vatten under rubrikerna *Naturmiljö* och *Byggskedets miljöpåverkan* ovan, samt därförinnan i kommentarer till tillsynsmyndighetens (Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Stockholm) yttrande, respektive Nacka Miljö- och byggnadsnämnds yttrande.

Risker

Leif och Gerd Marton liksom *Marie Florén Sundberg* har framfört synpunkter som rör verksamhetens risker och de riskanalyser som gjort. Bl.a. efterfrågas uppgifter om beräkningsgrunder och referensanläggningar. Vidare framförs att det är svårt att få ett helhetsintryck eftersom riskanalysen är gjord i två delar.

SBI:s kommentarer

Den genomförda riskbedömningen är baserad på grovriskanalysmetodik, och består i kvalitativ uppskattning och värdering av risker, vilket till sin natur medför vissa begränsningar avseende exempelvis detaljeringsgrad. Risker har uppskattats utifrån erfarenheter från liknande objekt och brand- och riskexperters samlade erfarenheter inom konsultföretaget WSP. Se även bolagets mer utförliga svar på Stockholms Brandförsvars yttrande samt kommentaren ovan med anledning av MSB:s skrivelse.

Visuell påverkan

Några personer har framfört synpunkter på anläggningen visuella inverkan på omgivningen t.ex. *Lina och Thorbjörn Olsson*. *Calle Smolsky* framför att anser att fabriken är fruktansvärd ful. *Håkan Jansson m.fl. boende i Älta* liksom *Lars Gustavsson och Pia Bexell* menar att omgivningen förfulas av anläggningen.

SBI:s kommentarer

Bolaget kommer att utforma anläggningen så att den smälter in i omgivning. Ett särskilt gestaltungsprogram har därför tagits fram, vilket kommer att följas när anläggningen byggs och omgivningen gestaltas. De åtgärder som föreslås i gestaltungsprogrammet har stor inverkan på den visuella upplevelsen av anläggningen.

Eftersom gestaltungsprogrammets bildmaterial inte är lika spritt som de äldre inaktuella illustrationer som bl.a. fortfarande återges på lokala websidor befarar bolaget att människors uppfattning om anläggningens visuella påverkan i vissa fall utgår från att anläggningen kommer att byggas utan dessa särskilda gestaltungsåtgärder. Det bör understrykas att så inte är fallet och att anläggningens visuella påverkan därför bör bedömas utifrån gestaltungsprogrammets illustrationer.

Transporter och infrastruktur

Föreningen Rädda Ältasjön; BRF Rollen, Claes Samuelsson, Lars Hoflin, Monica och Göran Sander, Calle Smolsky, Sten Fogelström m.fl. framför olika synpunkter på verksamhetens transporter och på att trafiknätet har bristande säkerhet. Bl.a. påtalas att det saknas cykelbana på delar av sträckan mellan Älta och Skarpnäck. En trafiksäkerhetsanalys efterlyses och i yttrandena påpekas på att trafikfaror finns på flera platser utefter Flatenvägen liksom vid på- och avfarter mot Tyresöleden och Ältavägen.

Förhållandet att hundratals barn under sommarmånader trafikerar vägen till och från Flatenbadet poängteras. En oro finns för att den tunga trafiken kommer att öka områ-

det. *Samfälligheten Spettet* yrkar på att inga undantag ska få göras från de tider som föreslagit för när transporter till och från anläggningen får ske.

SBI:s kommentarer

Flatenvägen är en allmän väg vars kapacitets- och trafiksäkerhetsmässiga standard bolaget inte har någon rådighet över. Det ankommer på väghållaren att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose en god säkerhet för såväl trafikanter som för omgivning-en.

Eftersom området sedan länge varit planlagt för verksamheter får en viss tillkommande trafikalsstring inom området antas vara förutsatt i väghållarens planering. Vidtas åtgärder för förbättrad trafiksäkerhet i området välkomnas detta givetvis av SBI.

De undantag som föreslaget villkor innehåller om transporter till och från anläggningen är nödvändigt att ha. Väderbetingelser eller andra yttre omständigheter kan göra att de angivna tidsgränserna vid enstaka tillfällen behöver frångås.

Formella brister i tillståndsprocess

Nackalistan framför allvarlig kritik mot hur ärendet har hanterats av kommunen och tillståndsmyndigheten, bl.a. antyds att grundlagsbrott skulle kunna föreligga.

SBI:s kommentarer

Dessa synpunkter är inte riktade till SBI varför bolaget avstår från att närmare kommentera saken. Bolaget vill dock göra tydligt att SBI inte delar *Nacklistans* syn på hur processen genomförts.